

Mondeling tentamen geschiedenis

6 vwo, periode 1
ED 04

Inleiding

De komende tijd zullen jullie bronnen zoeken en bestuderen. Goedgekozen bronnen zullen je wat leren over het tijdvak waar de bron in thuishoort. Zoals jullie inmiddels weten moet je voor je eindexamen 10 tijdvakken en 49 kenmerkende aspecten kennen. De (grotendeels) zelfgekozen bronnen zullen je helpen om de kenmerkende aspecten (en de 10 tijdvakken!) beter te onthouden.

Opdracht

Je gaat in zelfgekozen groepjes van 2 personen 49 bronnen vinden bij de 49 kenmerkende aspecten. De kenmerkende aspecten zijn verdeeld over 10 tijdvakken. De bronnen verzamel je in een dossier. Hierover krijg je in de toetsweek een mondeling tentamen van 20 minuten. Dit mondelinge tentamen doe je met je groepje en twee docenten. Het dossier stel je samen in periode 1 en voldoet aan de volgende eisen:

1. Je bent voor het grootste gedeelte vrij om zelf je bronnen te zoeken. We hebben echter twee uitzonderingen:
 - a. De inleiding, het eerste hoofdstuk en de epiloog van *Revolusi* van David van Reybrouck zijn samen verplichte leesstof bij dit PTA.
 - b. Daarnaast ben je verplicht om uit een lijst van verschillende bronnen die wij hebben samengesteld minstens één bron te kiezen bij één van de kenmerkende aspecten. Zie de hieronder toegevoegde lijst.
2. Het dossier wordt twee weken voorafgaand aan het mondeling (**week van 3 oktober**) zowel digitaal (via TEAMS) als hard-copy ingeleverd. Hierover krijg je geen feedback of beoordeling.
3. Het dossier bestaat uit 50 pagina's die er als volgt uitzien: een voorblad met namen en vervolgens 49 pagina's die per pagina als volgt zijn ingedeeld: het kenmerkend aspect, jullie bronkeuze en een toelichting op je keuze in 50 tot 75 woorden. Bronvermelding* is hierbij steeds verplicht!
 - **Bij elke bron staat de verwijzing naar de plaats waar je deze bron gevonden hebt. Dit kan een website zijn, of een boek, of een museum, of nog iets anders. Je noteert de bron volgens de afgesproken volgorde (zie <https://www.scribbr.nl/bronnengenerator/apa/>)*
4. Beide leerlingen worden geacht alle 49 bronnen en kenmerkende aspecten te kennen.

Toelichting op het mondelinge tentamen

Wat kan je tijdens het mondelinge tentamen verwachten?

- Je kan de kenmerkende aspecten in de goede chronologische volgorde plaatsen en verbanden aangeven tussen de kenmerkende aspecten. Ook kan je beredeneren dat een kenmerkend aspect typisch is voor een bepaald tijdvak. (Zie rubric, chronologie.)
- Je kan uitleggen in welke historische context een bron past en op welke wijze deze bron past bij een tijdvak, een kenmerkend aspect of bij meerdere kenmerkende aspecten. (Zie rubric, inhoud/context.)

- Je kan reflecteren over betrouwbaarheid, representativiteit en bruikbaarheid van een bron met betrekking tot een kenmerkend aspect. (Zie rubric, reflectie over bronnen.)
- Je levert een gelijkwaardige en inhoudsvolle bijdrage aan het gesprek. (Zie rubric, bijdrage aan discussie.)

Handreiking aan leerlingen om de juiste bronnen te zoeken

Stel de volgende vragen:

- Komt deze bron uit het tijdvak van het kenmerkend aspect?
- Op welke manier is deze bron geschikt om het kenmerkend aspect uit te beelden/toe te lichten?
- Stel de wat-, hoe-, wanneer-, waar-, waarom- vragen bij deze bron.
- Is de bron ook van toepassing op andere kenmerkende aspecten?

Zorg dat er diversiteit is in de soorten bronnen. Te denken valt aan het verschil tussen geschreven en ongeschreven bronnen, primaire en secundaire bronnen, kunstzinnige bronnen, autobiografische bronnen, propaganda, kranten of eventueel muziek of fragmenten van film of radiotoespraken.

Hoe ziet het mondelinge tentamen er praktisch uit?

Iedere leerling wordt 5 minuten individueel bevraagd, daarna is er gedurende 10 minuten een gezamenlijk gesprek.

Mogelijkheden om je goed voor te bereiden

Bespreek binnen je groep de bronnen goed door. Bedenk voorbeeldvragen en -stellingen die tijdens het tentamen gesteld kunnen worden. En bedenk hoe je daar antwoord op kunt geven. Oefen daarin met elkaar.

KA's en te lezen stukken uit mooie boeken

Tijdvak	KA	Bron - hoofdstuk
1	De levenswijze van jagers en verzamelaars	Sapiens – Yuval Noah Harari
1	Het ontstaan van landbouw en landbouwsamenlevingen	Sapiens – Yuval Noah Harari
1	Het ontstaan van de eerste stedelijke gemeenschappen	
2	De ontwikkeling van wetenschappelijk denken en het denken over burgerschap en politiek in de Griekse stadstaat	
2	De groei van het Romeinse imperium waardoor de Grieks-Romeinse cultuur zich in Europa verspreidde	
2	De klassieke vormentaal van de Grieks-Romeinse cultuur	
2	De confrontatie tussen de Grieks-Romeinse cultuur en de Germaanse cultuur van Noord-West Europa	
2	De ontwikkeling van het jodendom en het christendom als de eerste monotheïstische godsdiensten	Cynthia Bourgeault, The meaning of Mary Magdalene, chapter 1
3	Ontstaan en verspreiding van de islam	
3	De vrijwel volledige vervanging in West-Europa van de agrarisch-urbane cultuur door een zelfvoorzienende agrarische cultuur, georganiseerd via hofstelsel en horigheid.	
3	Het ontstaan van feodale verhoudingen in het bestuur	
3	De verspreiding van het christendom in geheel Europa	1000 jaar christendom in Leimuiden – N. de Ronde e.a.
4	De opkomst van handel en ambacht die de basis legde voor het herleven van een agrarisch-urbane samenleving	
4	De opkomst van stedelijke burgerij en de toenemende zelfstandigheid van steden	
4	Het begin van staatsvorming en centralisatie	De Bourgondiërs – Bart van Loo
4	Het conflict in de christelijke wereld over de vraag of de wereldlijke dan wel de geestelijke macht het primaat behoorde te hebben	
4	De expansie van de christelijke wereld naar buiten toe onder andere in de vorm van kruistochten	
5	Het begin van Europese overzeese expansie	
5	Het veranderende mens- en wereldbeeld van de renaissance en het begin van een nieuwe wetenschappelijke belangstelling	De Geniale Stad – Koen de Vos
5	De hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke oudheid	
5	De protestantse reformatie die de splitsing van de christelijke kerk in West-Europa tot gevolg had	Het merk Luther - Andrew Pettegree
5	Het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van een Nederlandse staat	
6	Het streven van vorsten naar absolute macht	
6	De bijzondere plaats in staatkundig opzicht en de bloei in economisch en cultureel opzicht van de Nederlandse Republiek	Jan Six – Geert Mak
6	Wereldwijde handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie	
6	De wetenschappelijke revolutie	Het schijnbare eeuwig conflict tussen religie en wetenschap – Lore Dekeyser

7	Rationeel optimisme en 'verlicht denken' dat werd toegepast op alle terreinen van de samenleving: godsdienst, politiek, economie en sociale verhoudingen	
7	Het voortbestaan van het ancien régime met pogingen om het vorstelijk bestuur op eigentijdse verlichte wijze vorm te geven (verlicht absolutisme)	
7	Uitbouw van de Europese overheersing, met name in de vorm van plantagekoloniën en de daarmee verbonden trans-Atlantische slavenhandel en de opkomst van het abolitionisme	Anton de Kom - Wij slaven van Suriname
7	De democratische revoluties in westerse landen met als gevolg discussies over grondwetten, grondrechten en staatsburgerschap	
8	De industriële revolutie legde in de westerse wereld de basis voor een industriële samenleving	
8	De opkomst van politiek-maatschappelijke stromingen: liberalisme, nationalisme, socialisme, confessionalisme en feminisme	
8	Voortschrijdende democratisering, met deelname van steeds meer mannen en vrouwen aan het politieke proces	
8	De opkomst van emancipatiebewegingen	
8	Discussies over de 'sociale kwestie'	Het Pauperparadijs – Suzanna Jansen
9	Het voeren van twee wereldoorlogen	
9	De crisis van het wereldkapitalisme	
9	Het in praktijk brengen van de totalitaire ideologieën communisme en fascisme/nationaalsocialisme	
9	De rol van moderne propaganda- en communicatiemiddelen en vormen van massaorganisatie	
9	Vormen van verzet tegen het West-Europese imperialisme	
9	Verwoestingen op niet eerder vertoonde schaal door massavernietigingswapens en de betrokkenheid van de burgerbevolking bij oorlogvoering	
9	Racisme en discriminatie die leidden tot genocide, in het bijzonder op de joden	't Hooge Nest – Roxane van Ieperen
9	De Duitse bezetting van Nederland	
10	De dekolonisatie maakte een eind aan de westerse hegemonie in de wereld	
10	De verdeling van de wereld in twee ideologische blokken in de greep van een wapenwedloop en de daaruit voortvloeiende dreiging van een atoomoorlog	Revolusi – David van Reybrouck
10	De toenemende westerse welvaart die vanaf de jaren zestig van de 20e eeuw aanleiding gaf tot ingrijpende sociaal-culturele veranderingsprocessen	
10	De eenwording van Europa	Beter wordt het niet – Caroline de Gruyter
10	De ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen	

Rubric ter beoordeling van het mondelinge tentamen geschiedenis

	Onv (>5)	Vold (5-6)	Goed (7-8)	Excellent (9-10)
Chronologie	Kan een aantal KA in de juiste volgorde, in de juiste periode en het juiste tijdvak plaatsen	Kan alle KA in de juist volgorde plaatsen, en een aantal KA's in de juist periode en het juiste tijdvak plaatsen	Kan alle KA in de juist volgorde plaatsen en kan een aantal verbanden leggen door tijdvakken en periodes heen	Kan alle KA in de juist volgorde plaatsen, en kan verbanden zien door tijdvakken en periodes heen
Inhoud / context	Geeft een summiere / oppervlakkige toelichting over het verband tussen bron en context.	Kan vrijwel alle bronnen in een juiste context plaatsen en kan af en toe verbanden leggen met andere bronnen / KA's	Kan iedere bron in een juiste context plaatsen en kan verbanden leggen met andere bronnen / KA's	Kan iedere bron in een juiste en volledige context plaatsen en kan spelen met verbanden met andere bronnen / KA's
Analyse / reflectie over bronnen	Kent alle bronnen dezelfde betrouwbaarheid, representativiteit en bruikbaarheid toe	Kan met hulp de betrouwbaarheid en/of, representativiteit en/of bruikbaarheid van de bron	Licht betrouwbaarheid en/of, representativiteit en/of bruikbaarheid van de bron voldoende toe	Licht betrouwbaarheid, representativiteit en bruikbaarheid van de bron feilloos toe
Het niveau van het gesprek	Mondeling is vooral een vraaggesprek waarin geen of basale antwoorden worden gegeven.	Mondeling is vooral een vraaggesprek waarin juiste antwoorden met enige toelichting worden gegeven.	Mondeling is vooral een vraaggesprek waarin substantiële, soms zelfs indrukwekkende antwoorden worden gegeven.	Mondeling is vooral een dialoog tussen leerlingen waar op hoog niveau gediscussieerd wordt.